

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนกลุ่มทักษะ-
ภาษาไทยของครูภาษาไทยดีเด่นในระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 ตั้งแต่ปีการศึกษา
2533 - 2537

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูภาษาไทยดีเด่นระดับประถมศึกษาในเขต
การศึกษา 2 ที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่
ปีการศึกษา 2533 - 2537 เฉพาะผู้ที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่การสอนในเขตการศึกษา 2
ระดับประถมศึกษา กลุ่มทักษะภาษาไทย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2537
รวมทั้งสิ้น 16 คน

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โดยสุ่มจากประชากรซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียน
กลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทยดีเด่นในข้อ 1. โดยยังคงศึกษาในภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2537 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายซึ่งจะใช้เกณฑ์ร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียน-
ทั้งหมดในห้องเรียนแต่ละห้องรวมทั้งสิ้น 106 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยของ ครูภาษาไทยดีเด่นในระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 ในด้านการเลือกสื่อการเรียน การเตรียมการใช้สื่อการเรียน การใช้สื่อการเรียน การจัดเก็บสื่อการเรียน และการประเมิน การใช้สื่อการเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ แบบสัมภาษณ์ครูภาษาไทยดีเด่น จำนวน 67 ข้อ และแบบสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทยดีเด่น จำนวน 28 ข้อ โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

แบบสังเกต เป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีการสังเกตโดยตรง จะสังเกต 3 ครั้งซึ่งจะครอบคลุม 4 ประเด็นคือ สภาพแวดล้อมทั่วไปของห้องเรียน การใช้สื่อการเรียน ในแต่ละขั้นตอนการสอน ลักษณะบุคลิกภาพของครู และพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำ ซึ่งจะแบ่ง เนื้อหาเป็น 4 ตอน ข้อมูลทั่วไปด้านตัวครู ข้อมูลทั่วไปด้านนักเรียนในชั้นเรียน ข้อมูลทั่วไป ด้านโรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความถี่การใช้สื่อการเรียนต่อสัปดาห์ และแหล่งวัสดุ อุปกรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้นำแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถามได้นำไปทดลองใช้ กับครูภาษาไทยดีเด่นในระดับประถมศึกษาและนักเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ตรวจสอบแก้ไข แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถามดังกล่าวไปใช้จริงกับครูภาษาไทยดีเด่น ในระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 จำนวน 16 คนและนักเรียนที่เรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทยดีเด่น 106 คน พร้อมจัดบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัยทั้งแบบสัมภาษณ์ การสังเกต และแบบสอบถามเสร็จสิ้นแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ผล โดยการใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ การนำเสนอจะเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกต แบบสอบถาม ผู้วิจัยจะนำมาใช้ประกอบการอภิปรายจากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูภาษาไทยดีเด่น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยของครูภาษาไทยดีเด่นระดับประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 เป็นต้นี้

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่เลือกสื่อการสอนที่ตรงกับเนื้อหา คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน โดยจะเลือกใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในแต่ละทักษะแตกต่างกันในการเลือกภาพมาประกอบการสอน ครูภาษาไทยดีเด่นจะคำนึงถึงประสบการณ์เดิมและความคุ้นเคยของนักเรียน โดยจะใช้ภาพฉายเส้นเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ครูภาษาไทยดีเด่นยังเลือกสื่อการสอนที่หาง่าย ราคาถูก และผลิตเองได้ กรณีที่ขี้นสื่อการสอนครูภาษาไทยดีเด่นจะขี้นจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนบ่อขี้ผึ้ง โดยเฉพาะกิจกรรมที่ไม่ถนัดและจะสอนนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยการฝึกพูดรายบุคคล ปัญหาที่พบคือสื่อการสอนที่มีขัดกับศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี แต่ครูก็ยังนำมาใช้ได้ทั้งนี้ครูจะอธิบายทำความเข้าใจกับนักเรียนก่อน

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่เตรียมการใช้สื่อการสอนก่อนสอน 1-2 วันโดยสื่อที่ผลิตใหม่หรือเพิ่งได้รับครูจะทดลองใช้สื่อการสอนนั้น ๆ ก่อน ครูภาษาไทยดีเด่นจะศึกษาหาความรู้โดยการอ่านหนังสือ วารสาร งานวิจัยหรือผลงานวิชาการ เข้าร่วมอบรม สัมมนา ในการเตรียมสถานที่ครูภาษาไทยดีเด่นจะจัดมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียน โดยจะมีเกมหนังสืออ่านประกอบหรือสื่อการสอนที่ครูใช้แล้ววางไว้ให้นักเรียนทำกิจกรรมยามว่าง ครูภาษาไทยดีเด่นจะให้นักเรียนเตรียมสื่อประเภทวัสดุที่หาง่ายในห้องถัดมา กิจกรรมที่จะให้นักเรียนปฏิบัตินั้นครูจะสาธิตให้นักเรียนดูก่อน

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุที่สุุดได้แก่ คู่มือครู แบบเรียน และบัตรคำ โดยครูจะให้ความสำคัญการใช้สื่อการสอนในชั้นดำเนินการสอนมาก ซึ่งจะใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสมัครใจ ในขณะที่นักเรียนกำลังใช้สื่อครูจะดูแล ช่วยเหลือนักเรียน หากนักเรียนใช้สื่อหรือทำกิจกรรมไม่ถูกต้องครูจะชี้แจง แก้ไขทันที นอกจากนี้ครูยังจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน โดยให้นักเรียนเล่นเกมที่นักเรียนชอบ ปัญหาที่พบคือไม่ได้ใช้สื่อการสอนที่เตรียมมาเพราะเตรียมสื่อการสอนมามากเกินไป

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่จัดเก็บสื่อการสอนประเภทวัสดุใส่กล่อง หรือตะกร้าไว้ในห้องเรียน โดยแยกเป็นบทและเนื้อหา ซึ่งครูอนุญาตให้นักเรียนนำสื่อการสอนที่ครูใช้แล้วไปใช้ได้ ยามว่าง ซึ่งครูจะตรวจตราสื่อการสอนประเภทวัสดุหลังเลิกเรียน และซ่อมแซมในช่วงเวลาว่างที่โรงเรียน โดยมีนักเรียนช่วยซ่อมแซมด้วย แต่สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์จะเก็บไว้ในตู้เหล็กห้องพักครู

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่มีการประเมินการใช้สื่อการสอนด้านประสิทธิภาพการเรียนรู้อยู่ โดยการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน และพิจารณาด้วยตัวเองว่ามีขั้นตอนไหนที่ควรปรับปรุง ผลจากการประเมินการใช้สื่อการสอนจะนำมาปรับปรุงการใช้สื่อการสอนในครั้งต่อไป ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นได้สรุปมาจาก ข้อมูลโดยสรุปจากเครื่องมือในการวิจัยแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถาม สามารถสรุปตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของครูภาษาไทยดีเด่น (ตารางที่ 4)

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ มีลักษณะดังนี้

- 1.1 สอนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-2
- 1.2 อายุอยู่ในช่วง 36-40 ปี
- 1.3 อายุราชการอยู่ในช่วง 11-15 ปี
- 1.4 วุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี วิชาเอกประถมศึกษา
- 1.5 ประสบการณ์การสอนภาษาไทย มากกว่า 3 ปี
- 1.6 รับผิดชอบโครงการยอดนักอ่าน
- 1.7 ผลงานที่ภูมิใจด้านการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยคือ รางวัล

ครูภาษาไทยดีเด่น จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- 1.8 สอนสัปดาห์ 25-29 ชั่วโมง
- 1.9 มีประสบการณ์ในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา
- 1.10 เคยอบรมการใช้หลักสูตร กลุ่มทักษะภาษาไทย
- 1.11 ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษามลายูไม่ค่อยได้
- 1.12 สอนภาษาไทยตามรูปแบบกรมวิชาการ และแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา
- 1.13 รับผิดชอบงานวิชาการ
2. ข้อมูลของนักเรียน ในห้องที่เรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทยดีเด่น (ตารางที่ 5)

นักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทยดีเด่น เป็นดังนี้

 - 2.1 นับถือศาสนาอิสลาม
 - 2.2 ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาในชีวิตประจำวัน
 - 2.3 มีระดับผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี (3)
3. ข้อมูลทั่วไปด้านโรงเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่นทำการสอน (ตารางที่ 6)

สภาพโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ครูภาษาไทยดีเด่นทำการสอน เป็นดังนี้

 - 3.1 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่มาก (จำนวนนักเรียน 1,800 คน ขึ้นไป) และขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 720-1,779 คน)
 - 3.2 ไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาไทย
 - 3.3 มีห้องผลิตและจัดเก็บสื่อการเรียนการสอน
 - 3.4 มีเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา 1-2 คน
4. การใช้สื่อการสอนต่อสัปดาห์ ของครูภาษาไทยดีเด่น (ตารางที่ 7)

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนต่อสัปดาห์ ดังนี้

 - 4.1 ใช้คู่มือครู แบบเรียน และบัตรคำบ่อยที่สุด
 - 4.2 ใช้ภาพแผ่นป้ายล้าสี และบทร้อยกรองบ่อย
 - 4.3 ใช้เทปประกอบการเรียนน้อยที่สุด
 - 4.4 ไม่ใช้สื่อการสอนต่อไปนี้เลย ได้แก่ เครื่องเล่นจานเสียง จานเล่นแผ่นเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ แผ่นใส เครื่องฉายภาพยนตร์ ภาพยนตร์-ประกอบการสอน

5. แหล่งที่มาของสื่อการสอนที่ครูภาษาไทยดีเด่นนำมาใช้ (ตารางที่ 8)
ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่นำสื่อการสอนมาจากแหล่งต่อไปนี้
 - 5.1 สื่อการสอนที่ผลิตเองและใช้บ่อยคือ เพลง นิทาน บัตรคำ แถบประโยค
 - 5.2 สื่อการสอนที่โรงเรียนมีและใช้บ่อยคือ คู่มือครู แบบเรียน กระดาษดำ
 - 5.3 สื่อการสอนที่ต้องขอยืมบ่อย คือ บทละคร บทร้อยกรอง ซึ่งนำมาจากหนังสือเรียนหรือหนังสืออื่น
 - 5.4 สื่อการสอนที่ให้นักเรียนเตรียมมาบ่อยคือ หน้ากาก หนังสือพิมพ์
 - 5.5 ยืมสื่อการสอนมาจากศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนบ่อย

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การใช้สื่อการเรียนการสอน กลุ่มทักษะภาษาไทย ของครู-
ภาษาไทยดีเด่น สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกสื่อการสอน (ตารางที่ 9)
ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้
 - 1.1 เลือกสื่อที่ตรงกับเนื้อหา และคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน
 - 1.2 กิจกรรมที่เลือกให้นักเรียนทำจะคำนึงถึงความสามารถของนักเรียน
 - 1.3 เลือกใช้นิทานประกอบภาพเพื่อส่งเสริม ปลูกฝังค่านิยม หรือทัศนคติ
 - 1.4 เลือกให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการพูด
 - 1.5 เลือกใช้กิจกรรมการเล่านิทาน อ่านบทความ บทร้อยกรอง แล้วตั้งคำถามถามนักเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง
 - 1.6 เลือกใช้บัตรคำ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน
 - 1.7 เลือกให้นักเรียนแต่งประโยคหรือแต่งเรื่องจากภาพ เพื่อฝึกทักษะการเขียน
 - 1.8 เลือกให้นักเรียนใช้กิจกรรมเขียนตามต้นแบบ เพื่อฝึกคัดลายมือ
 - 1.9 การเลือกภาพจะคำนึงถึงภาพที่นักเรียนคุ้นเคยในชีวิตประจำวันและเป็นภาพวาดลายเส้น
 - 1.10 สอนซ่อมเสริมรายบุคคลให้กับนักเรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาต่างกัน

- 1.11 สอนนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยฝึกพูดเป็นรายบุคคล
- 1.12 ยืมสื่อการสอนเพราะครูมีสื่อการสอนน้อย และสื่อการสอนที่มีไม่น่าสนใจ
- 1.13 ยืมสื่อจากศูนย์วิชาการกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ เพราะเดินทางสะดวก
- 1.15 เคยเชิญวิทยากรมาสอน เพราะ ครูไม่ถนัดบางกิจกรรม
- 1.16 วิทยากรที่เชิญมาส่วนใหญ่เป็นครูที่สอนในโรงเรียน
- 1.17 ในการเลือกสถานที่นอกห้องเรียนจะคำนึงถึงความร่มรื่นบรรยากาศดี
- 1.18 สถานที่นอกห้องเรียนที่ไปเรียนบ่อยคือ ใต้ต้นไม้ภายในบริเวณโรงเรียน
- 1.19 สื่อการสอนที่เลือกใช้ส่วนใหญ่จะผลิตขึ้นใหม่
- 1.20 สื่อการสอนเดิมที่ยัง ใช้อยู่ส่วนใหญ่มีสภาพที่สมบูรณ์อยู่
- 1.21 มีการดัดแปลงสื่อการสอนที่เคยใช้ในบทเรียนที่ผ่านมา หรือในกลุ่ม

ประสบการณ์อื่น

- 1.22 สื่อการสอนที่ดัดแปลงส่วนใหญ่คือ บัตรคำ
- 1.23 ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกสื่อการสอนคือ สื่อการสอนที่มีขีดจำกัด

คำสนทนา และขนบธรรมเนียมประเพณี

2. การเตรียมการใช้สื่อการสอน (ตารางที่ 10)

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้ คือ

- 2.1 มีการศึกษาเนื้อหา ทำแผนการสอน และเตรียมสื่อการสอนล่วงหน้า
- 2.2 ใช้เวลาเตรียมการใช้สื่อการสอน 1-2 วัน ที่บ้าน
- 2.3 มีสมาชิกในครอบครัวช่วยในการเตรียมสื่อการสอน
- 2.4 ศึกษาหาความรู้โดยการอ่านหนังสือ วารสารวิชาการ และสิ่งพิมพ์
- 2.5 หนังสือที่อ่านมากคือ ผลงานวิจัย และผลงานทางวิชาการ
- 2.6 นอกจากอ่านหนังสือแล้วยังเพิ่มพูนความรู้ในการใช้สื่อการสอน โดย

การเข้ารับการอบรม สัมมนา

- 2.7 สิ่งที่คำนึงถึงเมื่อผลิตสื่อการสอนคือ ประสบการณ์และวัยของผู้เรียน
- 2.8 ในการผลิตสื่อการสอนจะสอบถามจาก เพื่อนครู ศึกษานิเทศก์

เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา

2.9 ผลิตสื่อการสอนเองทุกครั้ง

2.10 เหตุผลที่ผลิตสื่อการสอนชิ้นใหม่เพราะ เพื่อดึงดูดและเร้าความในใจ

ผู้เรียน

2.11 มีปัญหาในการผลิตสื่อการสอนคือ ขาดความชำนาญในการผลิต ซึ่ง
จะแก้ปัญหาโดยออกจัดซื้อเองหรือ ขอความช่วยเหลือจากผู้มีฝีมือ รวมทั้งถ่ายเอกสารขยาย
แล้วนำมาตกแต่งอีกครั้ง

2.12 จัดห้องเรียนต้องให้มีมุมประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์

2.13 สิ่งคำนึงในการจัดมุมประสบการณ์คือให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังเรียน

2.14 ห้องเรียนเปลี่ยนแปลง 1-2 ครั้งต่อเทอม เพราะต้องการเปลี่ยน

บรรยากาศ

2.15 มีการเตรียมสถานที่นอกห้องเรียน โดยดูแลความปลอดภัย

2.16 กิจกรรมที่เตรียมในการเรียนการสอนนอกสถานที่คือ การเล่นเกม

และเล่นเกม

2.17 ให้นักเรียนนำสื่อมาจากบ้าน ซึ่งได้แก่ เศษวัสดุที่วางอยู่ในท้องถิ่น

2.18 เหตุที่ต้องให้นักเรียนนำสื่อมาจากบ้านเพราะ นักเรียนชอบและภูมิใจ

ในสื่อที่ตนนำมา

2.19 สื่อที่ผลิตใหม่มีการทดลองใช้สื่อการสอนก่อนสอนเพราะ เพื่อจะได้
ปรับปรุงแก้ไขก่อนใช้จริง

2.20 สื่อการสอนที่เคยใช้แล้ว จะนำมาใช้อีก เช่น บัตรคำ โดยจะมีการ
การดัดแปลงรูปใหม่เสียก่อน

2.21 ปัญหาที่พบเมื่อทดลองใช้สื่อการสอน หรือใช้สื่อการสอนครั้งแรกคือ
ใช้สื่อการสอนนั้นไม่เป็น แก้ปัญหาโดยเลิกใช้สื่อการสอนนั้นและเปลี่ยนสื่ออื่นเป็นอย่างอื่นทันที

2.22 ส่วนใหญ่ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยความสมัครใจ

2.23 กิจกรรมที่สังเกตเห็นนักเรียนเข้าร่วมมากที่สุดคือ เกมที่แข่งขัน

2.24 จะสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

3. การใช้สื่อการสอน (ตารางที่ 11)

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่มีปฏิบัติดังนี้

- 3.1 มีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการสอน เพื่อสร้างความสนใจและเพิ่มบรรยากาศการเรียนการสอน
- 3.2 ในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ใช้กิจกรรมร้องเพลง เป็นส่วนใหญ่
- 3.3 ในชั้นดำเนินการสอน ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย
- 3.4 ในชั้นสรุปบทเรียน มีการซักถามนักเรียน เป็นส่วนใหญ่
- 3.5 ในชั้นประเมินจะให้ นักเรียนทำแบบฝึกหัด เป็นส่วนใหญ่
- 3.6 ให้ความสำคัญในชั้นดำเนินการสอนมากที่สุด เพราะทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากที่สุด
- 3.7 เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนจะแก้ปัญหาโดยการสอนรายบุคคล
- 3.8 จะแจ้งวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมทุกครั้ง
- 3.9 ประโยชน์จากการแจ้งวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม คือ นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ครูต้องการได้ถูกต้อง และรวดเร็วขึ้น
- 3.10 จัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน
- 3.11 กิจกรรมที่จัดให้มีในกิจกรรมนอกเวลาเรียนคือ ให้นักเรียนเล่นเกมที่นักเรียนชอบ
- 3.12 วัตถุประสงค์ที่ต้องจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนคือ เพื่อต้องการให้ทันกับเนื้อหาในบทเรียน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเพิ่มประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 3.13 จะควบคุมกิจกรรมในขณะที่นักเรียนกำลังใช้สื่อหรือทำกิจกรรม
- 3.14 หากพบว่านักเรียนใช้สื่อหรือทำกิจกรรมไม่ถูกต้อง สิ่งที่ทำคือจะชี้แจงและให้นักเรียนแก้ไขทันที
- 3.15 เตรียมสื่อการสอนมาแต่ไม่ได้ใช้เพราะเตรียมสื่อการสอนมากเกินไป
- 3.16 เตรียมสื่อการสอนไว้แต่เมื่อถึงเวลาใช้กลับใช้ไม่ได้ผลตามที่ต้องการ เพราะอธิบายนักเรียนไม่เข้าใจ และไม่เตรียมตัว

3.17 ภาพเกี่ยวกับศาสนา (ที่ไม่ใช่ศาสนาอิสลาม) ภาพสุนัข ภาพสุกร
ยังนำมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนได้

4. การจัดเก็บสื่อการสอน (ตารางที่ 12)

ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่วิธีปฏิบัติดังนี้

- 4.1 เมื่อใช้สื่อการสอนเสร็จจะมีการจัดเก็บสื่อการสอนเสมอ
- 4.2 ครูและนักเรียนช่วยกันเก็บสื่อการสอน
- 4.3 เก็บสื่อการสอนประเภทวัสดุไว้ในห้องเรียน
- 4.4 วิธีการจัดเก็บสื่อการสอนประเภทวัสดุ โดยการแยกตามบทและเนื้อหา
- 4.5 สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์จะเก็บไว้ในห้องพักครู
- 4.6 วิธีการเก็บสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ โดยเก็บไว้ในตู้เหล็กพร้อมกับ

อุปกรณ์อื่น

- 4.7 วิธีการบำรุงรักษาสื่อการสอนที่เก็บไว้เองนั้นคือ ใส่กล่องหรือตะกร้า

วางไว้หลังห้อง

- 4.8 จะซ่อมสื่อการสอนที่ชำรุดเอง
- 4.9 จะซ่อมแซมสื่อการสอนเฉพาะประเภทวัสดุ ซึ่งได้แก่ บัตรคำ อุปกรณ์-

เล่นเกม

- 4.10 ช่วงเวลาและสถานที่ที่ซ่อมแซมสื่อการสอน คือ เวลาว่าง และ
หลังเลิกเรียน ที่โรงเรียน

- 4.11 กรณีที่ไม่ซ่อมแซมสื่อประเภทวัสดุก็จะทิ้ง

- 4.12 เมื่อใช้สื่อการสอนเกี่ยวกับภาพศาสนา ภาพสุนัข ภาพสุกรเสร็จแล้ว
จะติดหรือวางไว้ในห้องเรียน

- 4.13 ครูและนักเรียนจะช่วยกันดูแลห้องเรียน

- 4.14 จะมีการตรวจตราสื่อการสอนหลังเลิกเรียน

- 4.15 สิ่งที่พบบ่อยเมื่อมีการตรวจตราสื่อการสอนคือ สื่อสลับที่กัน

- 4.16 จะจัดใหม่ เมื่อพบว่า สื่อการสอนสลับที่

5. การประเมินการใช้สื่อการสอน (ตารางที่ 13)
 ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้
- 5.1 ประเมินการใช้สื่อการสอน โดยการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
- 5.2 ประเมินการใช้สื่อการสอนด้านประสิทธิภาพการเรียนรู้
- 5.3 จุดประสงค์ในการประเมินการใช้สื่อการสอนคือ ต้องการปรับปรุงการใช้สื่อการสอนในครั้งต่อไป
- 5.4 ผลการใช้สื่อการสอนได้ผลตามที่ต้องการ เพราะครูเตรียมตัวในการใช้สื่อการสอนพร้อม
- 5.5 วิธีการประเมินการใช้สื่อการสอน โดยดูขณะใช้สื่อว่ามีขั้นตอนไหนที่ควรปรับปรุง
- 5.6 ปัญหาการใช้สื่อที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนการสอนมีน้อย
- 5.7 ปัญหาการใช้สื่อการสอนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชั้นดำเนินการสอน
- 5.8 สาเหตุเนื่องจาก การสื่อสารไม่ตรงกันระหว่างครูและนักเรียน
- 5.9 แก้ปัญหาโดยอธิบายใหม่ซ้ำ ๆ
- 5.10 มีการประเมินคุณค่าของสื่อแต่ละชนิด
- 5.11 หนังสือหรือคู่มือการสอนภาษาไทยคือ เนื้อเรื่อง ไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เนื้อเรื่องยาวเกินไป

จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทยดีเด่น

1. การเลือกสื่อการสอน (ตารางที่ 14)
 นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรม และสังเกตด้านการเลือกสื่อการสอนของครู-ภาษาไทยดีเด่น ดังนี้
- 1.1 ชอบเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยมากที่สุด
- 1.2 เหตุผลที่ชอบเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยมากที่สุด เพราะได้เล่นเกมและเรียนง่าย

- นำมาเล่นได้
- 1.3 ชอบสิ่งของที่ครูนำมาให้ดู เพราะเมื่อครูใช้สอนเสร็จ นักเรียนสามารถนำมาเล่นได้
 - 1.4 เปลี่ยนแปลงห้องเรียนบ่อย
 - 1.5 เคยไปเรียนนอกห้องเรียน
 - 1.6 สถานที่นอกห้องเรียนที่ไปเรียนบ่อยคือ ใต้ต้นไม้ภายในบริเวณโรงเรียน
 - 1.7 ชอบสถานที่ที่เรียนนอกห้องเรียน เพราะร่มรื่น บรรยากาศดี
 - 1.8 ของที่ครูนำมาใช้มีสภาพสมบูรณ์

2. การเตรียมสื่อการสอน (ตารางที่ 15)

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรม และสังเกตด้านการเตรียมสื่อการสอนของครู-
ภาษาไทยดีเด่น ดังนี้

- 2.1 ชอบครูที่สอนภาษาไทย
- 2.2 เหตุผลที่ชอบครูสอนภาษาไทย เพราะครูสอนเข้าใจง่าย ครูให้เล่นเกมและร้องเพลง
- 2.3 ต้องการให้ครูเล่นนิทานให้ฟังในชั่วโมงภาษาไทย
- 2.4 เหตุผลที่ต้องการให้ครูเล่นนิทาน เพราะครูเล่นนิทานสนุก ตลก มีคติสอนใจและไม่เครียด
- 2.5 ชอบห้องเรียนของตนเองมาก เพราะสะอาด สวยงาม
- 2.6 ครูและนักเรียนช่วยกันจัดห้องเรียน
- 2.7 เคยเตรียมของมาจากบ้าน

3. การใช้สื่อการสอน (ตารางที่ 16)

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรม และสังเกตด้านการใช้สื่อการสอนของครู-
ภาษาไทยดีเด่น ดังนี้

- 3.1 เคยแสดงออกหน้าชั้น
- 3.2 กิจกรรมที่ออกไปแสดงหน้าชั้นเรียนคือ แสดงบทบาทสมมติ

- 3.3 ชอบการแสดงออกหน้าชั้นเรียน
- 3.4 ชอบแต่งประโยค แต่งเรื่องในชั่วโมงภาษาไทย
- 3.5 ครูเคยนำรูปภาพ หรือสิ่งของมาให้ให้นักเรียนดู
- 3.6 มองเห็นภาพ หรือสิ่งของชัดเจน
- 3.7 ไม่เคยสังเกตเห็นพฤติกรรมที่ครูนำของบางอย่างมาให้ดูแล้วครูใช้ไม่ได้
- 3.8 ได้ลงมือปฏิบัติสิ่งของที่ครูนำมาให้ดู
- 3.9 สิ่งของที่ได้ลงมือปฏิบัติส่วนใหญ่เป็นเกม
- 3.10 ไม่เคยได้ยินครูพูดภาษาถิ่นกับนักเรียน

4. การจัดเก็บสื่อการสอน (ตารางที่ 17)

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรม และสังเกตด้านการจัดเก็บสื่อการสอนของครู-
ภาษาไทยดีเด่น ดังนี้

- 4.1 ครูและนักเรียนช่วยกันเก็บสิ่งของที่ครูใช้
- 4.2 เก็บสิ่งของไว้ในห้องเรียน
- 4.3 เพื่อนเคยนำสิ่งของที่ครูเก็บไปเล่น และครูก็อนุญาต
- 4.4 สิ่งของที่ครูเก็บส่วนใหญ่ไม่สูญหาย
- 4.5 ครูและนักเรียนช่วยกันซ่อมแซมสิ่งของที่ชำรุดที่โรงเรียน

5. การประเมินการใช้สื่อการสอน (ตารางที่ 18)

นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรม และสังเกตด้านการประเมินการใช้สื่อการสอน
ของครูภาษาไทยดีเด่น ดังนี้

- 5.1 เคยได้ยินครูสนทนาเกี่ยวกับสิ่งของที่ครูนำมาใช้สอนเมื่อครูสอนเสร็จ
- 5.2 ครูให้ทำการบ้านภาษาไทยบางครั้ง
- 5.3 ทำการบ้านได้เอง
- 5.4 ถ้าทำไม่ได้จะถามครู

จากการสังเกตการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในกลุ่มทักษะภาษาไทย

1. สภาพทั่วไปของห้องเรียน (ตารางที่ 19)

สภาพทั่วไปของห้องเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่มีสภาพดังนี้

- 1.1 สะอาด
 - 1.2 เป็นระเบียบ
 - 1.3 จัดตกแต่งห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาไทย
 - 1.4 มีแสงสว่างที่เพียงพอ
 - 1.5 อากาศถ่ายเทสะดวก
 - 1.6 ไม่มีเสียงรบกวน
 - 1.7 มีจำนวนโต๊ะ เก้าอี้เพียงพอแก่นักเรียน
2. การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน (ตารางที่ 20)
- การใช้สื่อการเรียนการสอนในชั้นนำเข้าสู่บทเรียนครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้
- 2.1 ใช้สื่อการสนทนาเข้าสู่บทเรียน
 - 2.2 ใช้วิธีเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของนักเรียนให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
 - 2.3 มีการเข้าใจนักเรียนให้เกิดความสนใจในบทเรียน
 - 2.4 ใช้วิธีการที่กระชับรัดกุม
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในชั้นดำเนินการสอน (ตารางที่ 21)
- การใช้สื่อการเรียนการสอนในชั้นดำเนินการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้
- 3.1 แจงจุดประสงค์ของเรื่องที่จะสอนให้นักเรียนทราบ
 - 3.2 จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา
 - 3.3 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการใช้สื่อ
 - 3.4 ให้นักเรียนฝึกทำงานเป็นกลุ่ม
 - 3.5 จัดกิจกรรมโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 3.6 เสนอเนื้อหาวิชาต่อเนื่องเป็นลำดับ

- 3.7 ใช้คำถามที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด
 - 3.8 ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
4. การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในชั้นสรุปบทเรียน (ตารางที่ 22)
การใช้สื่อการเรียนการสอนในชั้นสรุปบทเรียน ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้
 - 4.1 มีการสรุปบทเรียนอย่างเป็นขั้นตอนตามเนื้อหา
 - 4.2 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปบทเรียน
5. การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในชั้นประเมินการเรียนการสอน (ตารางที่ 23)
การใช้สื่อการเรียนการสอนในชั้นประเมินการเรียนการสอน ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ปฏิบัติดังนี้
 - 5.1 มีวิธีการวัดผลนักเรียนหลังจบบทเรียน
 - 5.2 แจ้งผลให้นักเรียนทราบเมื่อจบบทเรียน
 - 5.3 ครูสนทนาเกี่ยวกับสื่อที่ครูใช้
6. บุคลิกภาพของครูภาษาไทยดีเด่น (ตารางที่ 24)
ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ มีบุคลิกภาพดังนี้
 - 6.1 ใช้ภาษาชัดเจน ถูกต้อง
 - 6.2 พูดเสียงดัง ฟังชัด
 - 6.3 ชักถามนักเรียนขณะที่นักเรียนใช้สื่อ
 - 6.4 จัดเตรียมสื่อไว้พร้อมขณะทำการสอน
 - 6.5 ใช้สื่อเป็นลำดับขั้น ไม่สับสน
 - 6.6 ใช้สื่อที่มีขนาด สี ตัวอักษรชัดเจน
 - 6.7 จัดสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
 - 6.8 เอาใจใส่นักเรียนทั่วถึง

- 6.9 ใช้การเสริมแรงแก่นักเรียนหลายวิธี
- 6.10 สาธิตการใช้สื่อให้นักเรียนดูก่อนที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ
- 6.11 ครูมีอาการงั้น ยิ้มแย้มแจ่มใส

7. พฤติกรรมส่วนใหญ่ของนักเรียนที่เรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยกับครูภาษาไทย-
ดีเด่น (ตารางที่ 25)

พฤติกรรมส่วนใหญ่ของนักเรียน ปฏิบัติดังนี้

- 7.1 กล้าแสดงออกหน้าชั้นเรียน
- 7.2 สนใจ และซักถามครู
- 7.3 ปฏิบัติงานที่ครูมอบหมายได้ถูกต้อง
- 7.4 นักเรียน ใช้สื่อ ได้ถูกต้อง
- 7.5 นักเรียนตอบคำถามที่ครูถาม ได้ถูกต้อง

การอภิปรายผลการวิจัย

ครูภาษาไทยดีเด่นที่สอนกลุ่มทักษะภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ในเขต-
การศึกษา 2 นั้น ส่วนใหญ่ มีอายุช่วง 36-40 ปี โดยรับราชการมาแล้ว 11-15 ปี
จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาประถมศึกษา สอนสัปดาห์ละ 25 - 29 ปี ต่อชั่วโมง
โดยมีประสบการณ์การสอนภาษาไทยมากกว่า 3 ปี และเคยอบรมการใช้หลักสูตรการสอน
กลุ่มทักษะภาษาไทยมาแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่าครูภาษาไทยดีเด่นั้นมีประสบการณ์และทักษะ
ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สพช., ม.ป.ป.) ว่าครูดีเด่นั้นมี
คุณลักษณะความรู้ ความสามารถและรอบรู้ โดยการชวนช่วยกับการศึกษาด้วยการฝึกอบรม
อยู่เสมอ ทั้งนี้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่นทำการสอนอยู่นั้น เป็นปัจจัยหนึ่ง
ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน คือ มีแหล่งวัสดุอุปกรณ์ บุคลากรรวมทั้งจะให้ประโยชน์
แก่ครูและนักเรียนตลอดเวลา ซึ่งในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นครูภาษาไทยดีเด่นมี
การปฏิบัติตามประเด็นการอภิปรายดังนี้

1. การเลือกสื่อการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ในการเลือกสื่อการสอนนั้นครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความตรงกับเนื้อหาและระดับความสามารถของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกับคำแนะนำของทัศนีย์ ศุภเมธี (2537) ที่กล่าวไว้ว่า ครูควรพิจารณาจัดเนื้อหาบทเรียนที่สอนให้มีความยากง่ายพอเหมาะกับระดับสติปัญญา วัย และความสามารถของนักเรียน ดังนั้นในการเลือกสื่อการสอนก็เช่นกัน ควรจะคำนึงเนื้อหาและความสามารถด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต้องสอดคล้องกันไปซึ่ง ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) กล่าวถึงการศึกษาความสามารถพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียนแล้วก็จะสามารถนำมาวิเคราะห์ช่วยในการออกแบบการสอนได้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับพัฒนาการ และความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 6-12 ปี ครูก็ยิ่งให้ความสำคัญในการเลือกสื่อการสอนเพื่อที่จะส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกตามความถนัด ความสามารถ ครูจึงควรมีการทดสอบความสามารถทางภาษาของนักเรียนเสียก่อน เมื่อทราบว่าเด็กคนใดมีความสามารถสูงก็จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ ได้มีทักษะและพัฒนาสิ่ง ๆ ขึ้น

ในทำนองเดียวกันจากการวิจัยพบว่า หากมีนักเรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาแตกต่างกัน ครูภาษาไทยดีเด่น จะมีการสอนซ่อมเสริมรายบุคคล อย่างสม่ำเสมอทั้งในและนอกเวลาเรียน ซึ่งจัดเป็นวิธีที่เหมาะสม เพราะการสอนซ่อมเสริมนั้นเป็นการตรวจสอบข้อบกพร่อง ขจัด การเรียนที่ไม่ถูกวิธี ไม่ได้ผล และเสริมความรู้ ทักษะที่ปรารถนาจะให้เด็กมีพัฒนาการไปในทางที่ดี ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน แต่ละปัญหา ให้เด็กเหล่านั้นได้ประสบความสำเร็จในการเรียนตามความสามารถที่แท้จริงของเขา (ประคอง สุทธสาร, 2526) โดยเฉพาะนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองด้วยแล้ว ครูภาษาไทยดีเด่น จึงต้องเลือกสอนซ่อมเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั่นเอง แต่ทั้งนี้ การสอนด้วยวิธีนี้แต่เพียงอย่างเดียวอาจไม่ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้มากนัก สำนักงานการ- ประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี (2534) ได้แนะนำว่าในกรณีที่มีเด็กใช้ภาษาถิ่นเป็นส่วนใหญ่ นั้น ครูควรจะต้องใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย ซึ่งจากการวิจัยในครั้งนั้นพบว่า ครูภาษาไทยดีเด่น เลือกใช้ภาพในหลาย ๆ กิจกรรม ซึ่งใช้ภาพแผ่นป้ายสาบบ่อย เช่น เลือกใช้ภาพในการ-

เล่านิทาน และให้นักเรียนแต่งเรื่องจากภาพ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้นักเรียนก็บอกว่าเป็นกิจกรรมที่เขาชอบทำมากในช่วงโมงภาษาไทย ซึ่งภาพนี้เป็นสื่อการสอนหนึ่งที่ทำให้ครูและนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองนั้นเข้าใจตรงกัน

นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า ในการเลือกภาพนั้นสิ่งที่ครูภาษาไทยดีเด่นคำนึงถึงคือเลือกภาพที่นักเรียนคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลของ กิตานันท์ มลิทอง (2536) กล่าวว่า ในการดูภาพหรือมองสิ่งใด ๆ ก็ตาม ผู้ดูแต่ละคนจะแปลความหมายของภาพที่ดูนั้นแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย อีกทั้งงานวิจัยในครั้งนี้ยังพบอีกว่า สิ่งที่ครูภาษาไทยดีเด่นคำนึงในการเลือกภาพนั้นจะเลือกภาพวาดลายเส้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ไฮนิค, โมเลนดา และรัสเซล (Heinich Robert; Molenda, Michael; and Russel James D., 1989) พบว่า ภาพวาดลายเส้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าภาพเหมือนจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหากเด็กเห็นภาพที่มีรายละเอียดมากเกินไปเด็กอาจเกิดความสับสนได้ จึงทำให้มีผลต่อการจำภาพ เช่นเดียวกับการศึกษาผลของรูปแบบต่าง ๆ ที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้ของเด็กเรียนช้า พบว่า ภาพวาดลายเส้นเหมือนจริง และภาพการ์ตูนนั้นมีความคงทนในการเรียนรู้ดีกว่าภาพถ่าย จึงแสดงให้เห็นว่าครูภาษาไทยดีเด่นมีหลักเกณฑ์การเลือกภาพโดยคำนึงถึงความคุ้นเคยในชีวิตประจำวัน และประสบการณ์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องและถูกต้องตามหลักทฤษฎีการมองภาพ

แต่สำหรับภาพเกี่ยวกับศาสนา ภาพสุนัข ภาพสุกร ซึ่งครูในเขตการศึกษา 2 หลายคนเห็นว่าไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้จัดกิจกรรมในห้องที่มีนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามนั้นจากการวิจัยพบว่า ภาพเหล่านี้ครูภาษาไทยดีเด่นยังนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งคล้ายกับงานวิจัยของ ไผ่สาล ไชยราบ (2534) ที่ศึกษาระดับความไม่สอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา กับพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า หนังสือเรียนที่มีเนื้อเรื่องหรือภาพเกี่ยวกับศาสนา ภาพสุนัขนั้น มีความไม่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่สิ่งเหล่านี้ก็ยังคงจัดให้แก่เด็กที่นับถือศาสนาอิสลามได้ ทั้งนี้ครูต้องอธิบายเพิ่มเติมว่า การเรียนการสอนในส่วนนี้ เป็นการเรียนการสอนตามบทเรียนเท่านั้น

อีกประการหนึ่งที่ครูภาษาไทยดีเด่นยังเลือกใช้ทรัพยากรบุคคล โดยเชิญครูในโรงเรียนมาสอนเพราะครูไม่ถนัดในบางกิจกรรมเป็นข้อที่นำสังเกตประการหนึ่งในการเชิญวิทยากร ครูจะเลือกเฉพาะครูที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน แต่เชิญวิทยากรภายนอก หรือวิทยากรในชุมชนน้อยมาก อาจเป็นเพราะครูเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก และข้อจำกัดในเรื่องการจัดคาบเวลาของการสอนให้พอเหมาะกับช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์จะมาให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี (ชะโนะย สงวนทรัพย์, 2529)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า สื่อการสอนที่ครูภาษาไทยดีเด่นเลือกใช้บ่อยที่สุดคือ แบบเรียนคู่มือครู บัตรคำและแถบประโยค ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสื่อการสอนที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว ทาง่ายผลิตง่ายราคาถูก ซึ่งตรงกับคำแนะนำหลักการเลือกสื่อการสอนของ วิรุฬห์ ลีลาพฤทธิ์ (2531), อีริกสัน และ เคิร์ล (Erickson & Curl, 1972) ว่าการเลือกสื่อการสอนนั้นต้องเป็นสื่อที่ประหยัดค่าใช้จ่าย และเหมาะสมกับผลที่ได้รับในรูปของการเรียนรู้ของนักเรียน

2. การเตรียมสื่อการสอน

จากผลวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยดีเด่นมีการเตรียมตัวเอง โดยการศึกษาเนื้อหาทำแผนการสอน และเตรียมสื่อการสอนล่วงหน้า โดยครูมีการเตรียมสื่อการสอนล่วงหน้า 1-2 วัน โดยจะเตรียมที่บ้าน ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ครูต้องเตรียมที่บ้านเพราะมีคนในครอบครัวช่วยในการเตรียมสื่อการสอน ประการที่สอง ครูภาษาไทยดีเด่นปฏิบัติการสอนส่วนใหญ่ 25-29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเกือบทั้งวันครูจึงไม่มีเวลาเตรียมสื่อการสอนที่โรงเรียน ปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้ครูภาษาไทยดีเด่นต้องเตรียมสื่อการสอนที่บ้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ครูที่สอนภาษาไทยทั่วไปไม่มีการเตรียมสื่อการสอนก่อนสอน (นุชรินทร์ น้าร่วมขาว, 2522)

นอกจากนี้ครูภาษาไทยดีเด่นยังมีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยการอ่านงานวิจัยหรือผลงานวิชาการมากที่สุดและยังมีการเข้ารับการอบรม สัมมนาด้วย จึงทำให้ครูภาษาไทยดีเด่นได้รับความรู้ในการใช้สื่อการสอน อันเป็นประโยชน์ที่จะนำมา

พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งต่างจากครูทั่วไปที่ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อการสอน การผลิตสื่อการสอน (วีระกิตต์ ลายทองสก, 2532 ; ดาวรุ่ง สัมเกลียง, 2516 ; ศรีพรรณ อุประคำ, 2511 และสมพร กระจายศรี 2509)

สื่อการสอนที่ครูภาษาไทยดีเด่นใช้นั้น พบว่า ครูภาษาไทยดีเด่นเป็นผู้ผลิตขึ้นเองเกือบทุกครั้ง การที่ครูผลิตขึ้นเองอาจเป็นเพราะครูตระหนักว่าถ้าผลิตเองจะได้สื่อการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียน และได้ผลดีที่สุด ดังที่ ดนัย ไชยโยธา (2534) กล่าวว่า สื่อการสอนที่ครูจัดทำขึ้นมานั้นนับว่าเป็นสื่อการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์ และได้ผลดีที่สุดเพราะครูย่อมเป็นผู้รู้ดีว่าจะสอนอะไรและสอนอย่างไร แก่เด็กของตนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสื่อการสอนเหล่านั้น อาจเปลี่ยนแปลงทางภาษาและประสบการณ์ของผู้เรียน และเมื่อครูภาษาไทยดีเด่นผลิตสื่อการสอนขึ้นมาแล้ว ก่อนใช้ครูต้องทดลองทุกครั้งเพื่อจะ ได้ปรับปรุงแก้ไขก่อนใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับที่บราวน์ และคณะ (Brown and Others, 1983) ได้กล่าวถึงการเตรียมตัวของผู้สอนนั้นครูต้องศึกษาการใช้สื่อว่าใช้อย่างไร มีลำดับขั้นตอนอย่างไร จากข้อมูลข้างต้นจึงพอกล่าวได้ว่า ครูภาษาไทยดีเด่นนั้นเป็นครูที่พร้อมที่จะยอมรับนวัตกรรมและพร้อมที่จะสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในโรงเรียนอยู่เสมอ

สื่อการสอนที่ครูให้นักเรียนเตรียมมาคือ เศษวัสดุที่หาง่ายในห้องนั้นที่เป็นเช่นนั้นเพราะในห้องนั้นมีวัสดุที่เหมาะสมจะนำมาทำเป็นสื่อจำนวนมาก และยังสอดคล้องกับบทเรียนการให้นักเรียนเตรียมมาเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมโดยสมัครใจ โดยก่อนที่นักเรียนจะปฏิบัติกิจกรรมครูจะสาธิตให้นักเรียนดู เพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายกว่าการใช้คำพูดอธิบาย และเพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเห็นว่าการปฏิบัติกิจกรรมที่ครูให้ทำนั้นเห็นง่าย และสามารถทำกิจกรรมได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของครู ซึ่งสอดคล้องตามหลักความพร้อม (Principle of Readiness) ในด้านการใช้สื่อการสอนของ อีริกสัน และเคิร์ล (Erickson & Curl, 1972) ที่กล่าวว่า ครูต้องเตรียมความพร้อมในการใช้สื่อให้กับผู้เรียน โดยการแนะนำหรือทำให้นักเรียนเข้าใจในการเข้าร่วมหรือปฏิบัติกิจกรรมตอนไหน อย่างไร เป็นต้น

ห้องเรียนเป็นสถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาไทย ครูภาษาไทยดีเด่นจึงต้องจัดมุมประสบการณ์ทุกกลุ่มประสบการณ์ และมีการเปลี่ยนแปลงสภาพห้องเรียนเฉลี่ยประมาณ 1-2 ครั้ง ต่อเทอม ทั้งนี้เพราะเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศของห้องไม่ให้น่าเบื่อ จำเจ อีกทั้งในห้องเรียนยังเป็นแหล่งค้นคว้าที่สะดวก โดยไม่จำเป็นต้องไปค้นหาจากที่อื่น ซึ่งนักเรียนก็ชอบและพอใจห้องของตนมาก นอกจากเรียนในห้องเรียนแล้ว ครูภาษาไทยดีเด่น ยังพานักเรียนไปเรียนนอกห้อง ได้ทันไม่ภายในบริเวณโรงเรียน ซึ่งนักเรียนชอบ ทั้งนี้เพราะลักษณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นเป็นวัยที่ชอบเล่นมากกว่าเรียน ฉะนั้นกิจกรรมที่ทำอยู่ในห้องเรียนนักเรียนอาจไม่สามารถออกอภิวิทยาได้เต็มที่ เมื่อได้ออกไปข้างนอกกิจกรรมที่ครูเตรียมให้ทำคือ การเล่นเกม เล่านิทาน แสดงบทบาทสมมติ นักเรียนจึงชอบ เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่สนุกไม่เครียด ซึ่งจากงานวิจัยของกรมวิชาการ (2533) พบว่า เกม การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมตินี้เป็นสื่อประเภทวิธีการ หรือกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การใช้สื่อการสอน

ครูภาษาไทยดีเด่น ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อการสอน เพื่อสร้างความสนใจ และเพิ่มบรรยากาศการเรียนการสอน โดยครูภาษาไทยดีเด่นจะให้ความสำคัญในการใช้สื่อในชั้นการดำเนินการสอน ซึ่งในชั้นตอนนี้ครูจะใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และยังสอดคล้องกับคำแนะนำของ ดวงเดือน แสงชัย (2533) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กนั้นผู้สอนควรเตรียมกิจกรรมไว้ประมาณ 4-5 กิจกรรม ใน 1 ชั่วโมง โดยแต่ละกิจกรรมไม่ควรใช้เวลานานเกิน 15 นาที ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงความสนใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นมีประมาณ 15-20 นาที ช่วงความสนใจจะมีผลต่อการเรียนของนักเรียน คือ นักเรียนจะเรียนได้ดี ราบรื่นเร็ว เมื่อมีความสนใจ แต่เมื่อความสนใจลดลง สมาธิความตั้งใจจะลดลงด้วย (ทัศนีย์ ศุภเมธี, 2537) เพราะฉะนั้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำแต่ละครั้งควรอยู่ในขอบเขตความสนใจ การเปลี่ยนกิจกรรมใหม่จึงมีผลทำให้นักเรียนเพิ่มความสนใจอีกต่อหนึ่ง

โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ ครูภาษาไทยดีเด่นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนลงมือปฏิบัติมากที่สุด เพราะลักษณะการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทยนั้น จะเน้นการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ฉะนั้นหลักการจัดกิจกรรมในกลุ่มนี้จึงควรเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติในทุกทักษะ โดยทั่วถึงกัน (อัจฉรา ชีวพันธ์, 2531 ; ทศนีย์ ศุภเมธี, 2537 และ ชงยุทธ วงศ์นาค, 2532)

การจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนเป็นสิ่งหนึ่งที่ครูภาษาไทยดีเด่นจัดขึ้นโดยส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดนอกเวลาเรียนคือ การเล่นเกมที่นักเรียนชอบ โดยครูจะจัดทำเกมทางทักษะภาษาไทย และวางไว้มุมสบายหรือมุมประสบการณ์ทักษะภาษาไทยไว้มากมาย นักเรียนสนใจเกมใดก็สามารถมาเล่นได้ อาจเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม ซึ่งนับว่าเป็นการเรียนรายบุคคลวิถีการหนึ่ง ที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษา ตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และสติปัญญาของตน (เสาวนีย์ ลิกขาภิวัตน์, 2528) ซึ่งการเล่นเกมเป็นการสอนแบบการเล่นปนเรียนวิธีหนึ่ง โดยเด็กจะเรียนรู้ด้วยบรรยากาศที่สนุกสนาน และบรรลุวัตถุประสงค์ โดยไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นวิธีการสอนหนึ่งที่เหมาะสมกับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี, 2534)

ขณะที่ครูใช้สื่อการสอนนั้น บุคลิกภาพของครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่ใช้ภาษาชัดเจน ถูกต้อง พูดเสียงฟังชัด ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน เอาใจใส่นักเรียนทั่วถึง ใช้สื่อการสอนเป็นลำดับขั้น ไม่สับสน ซึ่งตรงกับคำแนะนำของ ไฮนิค, โมเลนดาและรัสเซล (Heinich Robert ; Molenda, Michael ; and Russel James D., 1989) ที่ได้แสดงความคิดเห็นของนักโสตทัศนศึกษา (AV Showmanship) โดยสรุปว่า ไม่ควรพูดหรือแสดงกริยาที่ไม่เหมาะสม สนใจผู้เรียนตลอดเวลา ควรมีเรื่องซ้ำชั้นแทรกบ้าง ใช้สื่อการสอนให้สัมพันธ์และสอดคล้องอย่างเป็นลำดับ

ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ครูภาษาไทยดีเด่นเตรียมสื่อการสอนไว้เมื่อถึงเวลา-
ใช้กลับใช้ไม่ได้ผลตามที่ต้องการ เหตุเพราะครูอธิบายนักเรียนไม่เข้าใจ ซึ่งเมื่อพิจารณา
ลักษณะของครูภาษาไทยดีเด่นแล้วพบว่า ครูภาษาไทยดีเด่นไม่สามารถพูดภาษาถิ่นของนักเรียน
ได้นั้นคือ ภาษามลายู ทำให้เป็นอุปสรรคในการสื่อสาร โดยเฉพาะครูภาษาไทยดีเด่น
ส่วนใหญ่สอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2 ด้วยแล้ว นักเรียนในระดับนี้ไม่สามารถพูดภาษาไทย
ได้มากนัก เพราะบางส่วนไม่ได้เรียนในระดับอนุบาล หากพิจารณาตามทฤษฎีการสื่อสาร
ของชแรมม์ (Schramm, 1954 อ้างถึงใน กิตานันท์ มลิทอง, 2536) แล้ว ชแรมม์
กล่าวว่า การสื่อความหมายจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ส่งและผู้รับทั้งสองฝ่ายต้องมีประสบการณ์
วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ฯลฯ ที่สอดคล้องและคล้ายคลึงกัน จึงจะสามารถเข้าใจ
ความหมายที่สื่อกันได้ เช่น คำพูดหรือภาษาซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็เข้าใจหรือพูดภาษาเดียวกัน
จึงจะทำให้การสื่อสารความหมายนั้นบรรลุสำเร็จได้ด้วยดี แต่เมื่อมองย้อนกลับมาในการวิจัย
ครั้งนี้ ครูภาษาไทยดีเด่น และนักเรียน ไม่ได้เป็นไปตามทฤษฎีการสื่อสารของชแรมม์คือ
นักเรียนใช้ภาษามลายูในชีวิตประจำวัน และพูดภาษาไทยได้ไม่มากนัก แต่ครูภาษาไทย-
ดีเด่นพูดภาษามลายูไม่ได้ จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อสาร ทั้งนี้ทองอินทร์ เพ็ญเขียว
(2527) ได้เสนอข้อคิดว่า ครูที่พูดภาษาถิ่นที่นักเรียนพูดไม่ได้นั้นจะต้องใช้อุปกรณ์เข้าช่วย
เป็นอย่างมากซึ่งถูกต้องตามหลักการสอนวิชาภาษาศาสตร์อย่างแท้จริง แต่มีข้อเสียคือ ครูจะ
ไม่สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจคำที่มีความหมายนามธรรมได้ ดังนั้นครูจึงควรจะเรียนรู้
ภาษาถิ่นของนักเรียนบ้าง

4. การจัดเก็บรักษาสื่อการสอน

จากการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่มีการจัดเก็บสื่อการสอน โดยแบ่ง
ดังนี้ สื่อการสอนประเภทวัสดุ ครูภาษาไทยดีเด่นจะเก็บไว้ในห้องเรียน โดยจัดแยกตามบท
และเนื้อหาและจัดเก็บวัสดุการสอนใส่กล่องหรือตะกร้า เหตุผลประการหนึ่งที่ครูจัดเก็บสื่อ
เหล่านี้ไว้ในห้องเพราะครูภาษาไทยดีเด่นผลิตขึ้นเองเป็นส่วนใหญ่ และราคาไม่แพงมากนัก
เมื่อใช้เสร็จครูจะวางไว้ให้นักเรียนได้มีโอกาสมาใช้สื่อนั้นยามว่าง ซึ่งสิ่งนี้เองที่ทำให้
นักเรียนทั้งหลายชอบและนับเป็นสิ่งที่ดีอีกประการหนึ่งคือ เป็นการทบทวนบทเรียน เนื้อหานั้น ฯ

ให้กับนักเรียน รวมทั้งช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยในการเรียนที่ดีให้นักเรียนด้วย (อัจฉรา ชีวพันธ์, 2531) นอกจากนี้การจัดเก็บสื่อการสอนประเภทวัสดุของครูภาษาไทยดีเด่นนั้นตรงกับคำแนะนำของของ เอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale, 1957) ว่าในการเก็บรักษาวัสดุเป็นอย่างดี ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก ถ้าหากว่าการทำบัญชีรายชื่อวัสดุนั้นเกิดใช้ไม่ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกล่อง หิ้ง ชั้น ไว้สำหรับสื่อั้น ๆ

สำหรับการจัดเก็บสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์นั้น ครูภาษาไทยดีเด่นจะเก็บไว้ในห้องพักครูในตู้เหล็ก รวมกับอุปกรณ์อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะอุปกรณ์ที่ครูใช้นั้นมีน้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องเล่นเทป เครื่องฉายสไลด์ จึงสามารถเก็บรวบรวมไว้ในตู้กับอุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบกับอุปกรณ์ของโรงเรียนในระดับประถมนั้นมีจำนวนไม่มากนัก การจัดเก็บหรือจึงยังไม่เข้มงวดมาก

เมื่อมีการจัดเก็บแล้ว สิ่งที่ครูภาษาไทยปฏิบัติคือ มีการตรวจตราสื่อการสอนหลังเลิกเรียนทุกวัน และหากพบวัสดุการสอนชำรุดครูภาษาไทยดีเด่นก็จะซ่อมเอง โดยจะซ่อมเฉพาะสื่อประเภทวัสดุในเวลาว่างและหลังเลิกเรียน

5. การประเมินการใช้สื่อการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยดีเด่นส่วนใหญ่มีการประเมินการใช้สื่อการสอนหลังสอนเสมอ โดยมีการประเมินสื่อการสอนด้านประสิทธิภาพการเรียนรู้ซึ่งครูจะสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน ครูภาษาไทยดีเด่นยังประเมินสื่อการสอนโดยพิจารณาขณะใช้สื่อการสอนว่าขั้นตอนไหนที่ควรปรับปรุง และยังสามารถประเมินคุณภาพของสื่อการสอนแต่ละชนิดเช่นกัน วัตถุประสงค์ในการประเมินการใช้สื่อการสอนเพื่อต้องการปรับปรุงการใช้สื่อการสอนในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการประเมิน (Evaluation) ตามรูปแบบ "ASSURE model" ของไฮนิก, โมเลนดา และรัสเซล (Heinich, Robert; Molenda, Michael; and Russell, James D., 1989) ว่าครูควรมีการประเมินการหลังจากใช้สื่อการสอนว่าการใช้สื่อมีอิทธิพลหรือผลกระทบอย่างไร ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ สื่อช่วยให้ครูบรรลุตามความต้องการหรือไม่ ผู้เรียนใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมหรือไม่ เพียงใด เพื่อที่จะได้วางแผนในการใช้สื่อการสอนในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. ควรมีการเผยแพร่แนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกสื่อการสอนของครูภาษาไทย-ดีเด่นให้กับครูทั่วไป เพราะครูภาษาไทยดีเด่นมีแนวคิดหลักการในการเลือกสื่อที่น่าสนใจ เช่น มีการดัดแปลง พัฒารูปแบบสื่อการสอนที่ทันสมัย เหมาะสมกับนักเรียน มีรูปแบบที่แปลกตา และราคาประหยัด ซึ่งอาจเป็นนวัตกรรมใหม่ แก่ครูภาษาไทยทั่วไป
2. ครูภาษาไทยดีเด่นเป็นบุคคลที่มีความพร้อมในการใช้สื่อการสอนได้ดี ซึ่งความพร้อมของครูภาษาไทยดีเด่นเหล่านี้ เกิดจากการที่ครูมีการศึกษาหาความรู้จากงานวิจัย อยู่ใกล้หน่วยงาน ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และบุคลากร รวมทั้งมีการอบรมอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ครูภาษาไทยดีเด่น แตกต่างจากครูภาษาไทยทั่วไปคือ ครูทั่วไปจะขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้สื่อการสอน (วีระกิตต์ ลายทองสุข, 2532 ; ดาวรุ่ง ลัมเกลี้ยง, 2516 ; ศรีพรพรรณ อุประคำ, 2511 ; สมพร กระจายศรี 2509) จึงส่งผลให้ครูภาษาไทยไม่ใช้ หรือใช้สื่อการสอนน้อยมาก ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหา ทางหนึ่งคือ การจัดฝึกอบรมแก่ครูภาษาไทยทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอนและแนะนำให้รู้จักแหล่งค้นคว้า หรือบุคลากรที่สามารถให้คำปรึกษาด้านการใช้สื่อการสอนได้
3. ครูภาษาไทยดีเด่นมีหลักการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย โดยจัดกิจกรรมที่สนองความต้องการและความเข้าใจของนักเรียน เข้าใจลักษณะของนักเรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดทำโครงการ เช่น โครงการเผยแพร่ผลงานนักเรียนออกสู่สาธารณะชน โครงการผลิตสื่อและเกม หรือชุดการเรียน ตลอดจนบทเรียนสำเร็จรูป ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีในเขตการศึกษา 2 จึงสมควรที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา น่าจะนำไปปฏิบัติให้มากขึ้น
4. การจัดเก็บรักษาสื่อการสอนของครูภาษาไทยมีการจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่ และเป็นระเบียบ ซึ่งการจัดเก็บสื่อการสอนนี้ถ้าหังครูภาษาไทยดีเด่นคงทำไม่ได้หากนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ครูภาษาไทยสามารถนำเป็นแบบอย่างได้คือ การปลูกฝัง

นักเรียนของตนให้ตระหนักเห็นความสำคัญในการจัดเก็บสื่อการสอน หรือสร้างความเป็นระเบียบ และดูแลจัดเก็บสื่อการสอน สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่เด่นมากในการจัดเก็บสื่อของครูภาษาไทยดีเด่น คือ ครูจะไม่เก็บสื่อที่ครูใช้ไว้อย่างมิดชิด แต่ครูจะวางไว้ให้นักเรียนใช้ยามว่าง แต่ทั้งหมดนี้ครูต้องปลูกฝังความเป็นระเบียบในการจัดเก็บสื่อการสอนดังที่กล่าวไว้แล้วนั่นเอง แต่สิ่งหนึ่งที่ครูภาษาไทยดีเด่น ยังทำน้อยคือ การจัดทำบัญชีรายชื่อสื่อการสอน

5. การประเมินการใช้สื่อการสอนของครูภาษาไทยดีเด่น เท่าที่ทำยังไม่เป็นเกณฑ์มาตรฐานที่แน่นอน จึงควรที่จะมีการสร้างเกณฑ์การประเมินการใช้สื่อการสอนให้เป็นมาตรฐานและครูทั่วไปสามารถประเมินการใช้สื่อการสอนเองได้

6. ในการสอนภาษาไทยกับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองนั้น สิ่งจำเป็นประการหนึ่งคือ ครูต้องมีความสามารถพูดภาษาถิ่นของนักเรียนได้บ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้อธิบายความหมายในบางคำที่นักเรียนไม่เข้าใจ ในบางโอกาส โดยเฉพาะคำที่เป็นนามธรรม

7. ควรจัดทำหนังสือหรือแบบเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทย สำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยเน้นให้เนื้อเรื่องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ใช้คำที่ง่ายและเหมาะสมกับนักเรียนที่ใช้ภาษาที่สอง

8. ควรจัดทำคู่มือครูเพื่อใช้สอนนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง โดยเฉพาะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแก่ครูทั่วไป

การวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ยะลา หรือนราธิวาส ที่มีปัญหาภาษาถิ่น

2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่นในโรงเรียนที่มีนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง กับโรงเรียนที่มีนักเรียนใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่